

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frittal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom. Néhány szó a gyümölcsfa-iskola berendezéséről. Tiszta László. — Miként kell kóstolni a bort? Dr. Wolff Gyula. — A mesterséges legelőkről. Walter Lajos. — Hamutrágya és guano. Szentkirályi Árpád. — Biztos szer a földi gilisztákat a virág cserepekben elpusztítani. W. L. — Vajhamisítás. — a. — Könyvismertetés. — A kolozsvári Gergely-napi vásár — r. — s. — Egyleti mozgalmak: Felhívás. — Vál. ütés 1877. martius 12-én. — Piaczi árak. Hirdetések.

Néhány szó a gyümölcsfa-iskola berendezéséről.

E téren mintegy 20 évi tapasztalással bírok. Olvastam sokat, érintkeztem hazánk jeles pomológjaival szintugy, mint a külföld notabilitásai nagy részével és főként dolgoztam és dolgoztattam.

E czikkecske czélja nem elméleti megvitatása ezen kérdéseknek, de az, hogy néhány gyakorlati jó tanácsot adjak azon gazdatársaimnak, kik osztják nézetemet, hogy ki gyümölcsöst akar ültetni, leghelyesebben cselekszik, ha csemetéit önmaga neveli, de kik nem érnek rá a kezelést mélyebben tanulmányozni, mielőtt munkához fognának.

Nem mondom el különböző sikerült kísérleteim történetét, nem az elkövetett tévedéseket és az ezeket követő nem egy kudarcot; erre szük lévén ezen lap köre, csak azt mondom el, lehetőleg népszerűen, kevés indokolással, hogy tapasztalataim utáni meggyőződésem szerint bár ki is, hogy rendezheti be faiskoláját és gyümölcsösét logzélszerűbben.

Tápszegény, sovány föld satnya csemetéket, rosz gyökérzetet nevel, az igen kövér helyen nevelt bulya csemeték elgyengülnek az átültetés után és sinlő fák lesznek belőlök. Iskolánk talaja tehát legyen jó közép erőben és phisicai jellemére nézve inkább kissé könnyű laza, mint igen nehéz szívós agyag.

Számítsuk ki, hány csemetét akarunk évente ültetni vagy

eladni és hogy ennyit hány meternyi helyen lehet nevelni, azután tüzzünk ki alkalmas északnak vagy északnyugotnak fekvő helyen táblát, ott hol a fa jól nő, hatot, hol ellenben a fajejlődése lassu, pl. kövecses, homokos, sivár talajon nyolczat. Déli vagy keleti fekvés nem kívánatos, miután ily helyen az éjjeli fagyra közvetlen érve a csemetéket a napsugára sok kárt tesz bennök.

A táblákat, mielőtt az alanyokat beleültetjük 60 vagy 80 centimeternyre forgassuk fel, mert jó gyökérzet csak kelloleg megporhanyított talajban képződhetik.

Nagy faiskolát csak árok s eleven kerítéssel lehet védeni a marha ellen, mire legjobb az ákác, mert a galagonyát nagyon lepi a hernyó s ez aztán a csemetékben is sok kárt tesz.

Mig iskolám kicsi volt, nádfallal keritettem be azt és ez igen jól védte a nyultól. Egy rendbeli jól kezelt nádfal eltart 4—5 évig.

Helyes a faiskolába káposztát, répát stb. ültetve, azt ott hagyni télire s nagy hóban elhányni a hó tetején. Mig ezekből tart, a nyul nem bántja csemetéinket.

A nagy kárt tevő egér ellen, ha sok mutatkozik öszszel, fel kell a csemetéket annyira halmazni földdel, hogy ha azonfelül az egér körül lerágya is a csemetének, — különösen almának, szedernek héját, tavasszal le lehessen ugy vágni, hogy az oltáson felül, a nemes ágból maradhasson meg pár ép rügy, mely erős hajtásokat fog tenni, ez jelen czikk egyik főtárgya.

Ezen táblákból 4, illetőleg 6 van csemetével beültetve. Minden évben leürül egy tábla s vadoncokkal ujonnan beültetetik egy másik. Kettő csemetéktől üresen, mondhatni ugarban van és bennök e 2 év alatt vetemények, különösen kapások termelhetők. Az ugar első évében kell a táblát, hol ez szükséges, mérsékeltlen megrágyázni is és a 2-ik ugar év végével öszszel berakni vadcsemetékkal.

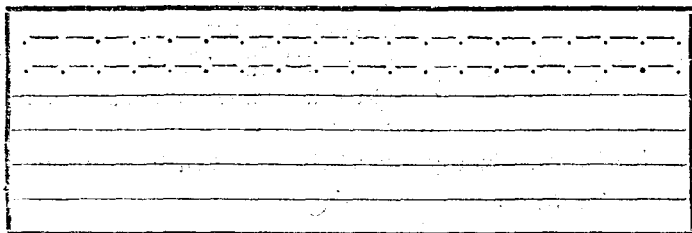
Ha a minden évben kiürített tábla minden csemetéit el-

használni nem tudnánk; a fennmaradottakat, vagy melyek nem fejlettek ki eléggé, külön, rendszeren sorba ültetjük valahová, úgy nevezett ispotályba, hogy tovább ápolhassuk és a rendszert még is ne zavarják.

Hogy kiszámíthatassuk, mekkora hely kell bizonyos számú csemete nevelésére, meg kell a rendszert határozni, mely szerint a táblákat be akarjuk ültetni.

Ki csak kevés válfajt, de egyből-egyből sok példányt akar szaporítani, beültetheti a kellő számú vadonczot annyi hosszú sorban, a sorokat 80 centimeterre egymástól és a csemetékét a sorban 40 centimeter közzel, (lásd A.) a hány fajt

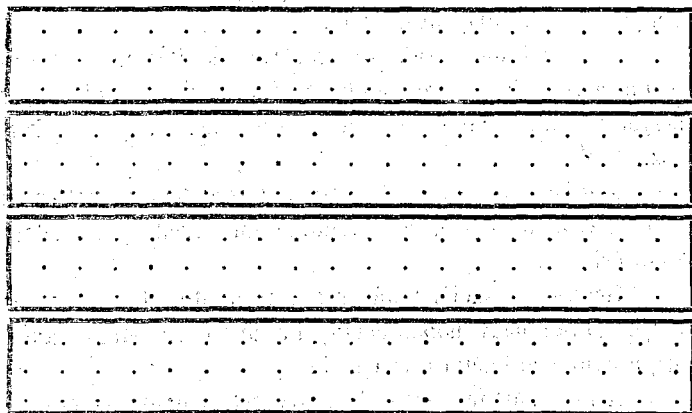
A.

szaporítani akar és minden sort egy és ugyanazon válfajjal nemesítvén meg, igen csekély jegyzés segélyével, tisztában tarthatja válfajait.

Ki sok fajt és egyből-egyből csak néhány példányt akar évenként nevelni, kivált, ha helye szűk, be kell, hogy tábláját hosszában ágyakra ossza s aztán az ágyakra rendszeren 3—5-ével, keresztsorokban nemesítse a fajokat, e kurta sorokat rendszeren, pl. Reutlingenben, 65 centiméternyire s azokban a csemetékét 30 centimeter távol tévén egymástól, mint a B. mutatja.

B.

Az ágyak közt hagyni kell, egy-egy 30 centimeter széles meszgyét és ügyelni, hogy 2 szomszéd ágy sorocskái ne legyenek szemben egymással, mert ez zavart okozhatna.

Hol kevés a hely, e rendszer nem rossz, magamnak is vannak így rendezett tábláim, egyáltalában azonban nem ajánlom, nem csak, mert igen elsűrűdve a csemeték nem fejlődhetnek ki szabadon, de azért sem, mert ez sok czövekezés és firkálással jár, ha az ember össze nem akarja a fajokat zavarni.

Mind az A., mind a B.-nél egy-egy sorban, sőt a B.-nél egy-egy ágyban is rendszeren ugyanazon nem van ültetve; pl. mind alma, vagy mind körtve, szilva, sat.

Tapasztalva mennyi bajt okoz az, hogy a számos vagy neves czövekeket ellopják, vagy a gondatlan munkások kitapos-

sák, kikapálják és hogy ha zavart nem akarunk, e rendszer mellett, nem csak az írást kell nagyon rendben tartani, de a czövekelést is évenként 3—4-er javítani, mi nagyobbacska faiskolánál iszonyu idő vesztegetést szül; én egy egészen új, általam legalább sehol nem látott rendszer szerint rendezem faiskolám új tábláit.

Meggyőződtem ugyan is, hogy az sem vezet egyszerűen célhoz, ha az ember pl. egy hosszú alma sorban 10 alanyt megolt, 3-at választéknak vadon hágy, megint olt más fajjal 10-et, megint oltatlan hágy 3-at s így tovább, mert nem minden oltás fakadván meg, vagy a vadonhagyottból is kiveszvéen egy vagy kettő is, ha a fajok széleit jelző czövekek eltűnnek, a fajok — a legjobb írás mellett is — könnyen összezavarodnak.

Én újabban elvetve a B. szerinti 3-as vagy 5-es apró sorokat, hosszú sorokba ültetem faiskolámban az alanyokat, de egy sort sem ültetek 1 nemből, pl. csak alma vagy csak körtéből, de minden sorban ötösével, 10-esével, 2 nem, pl. alma és körte, majd cseresznye és szilva, vagy kajszin és őszi barack váltakoznak. Így ha a nemesítés sorozata jól fel van írva, semmi czövek nem kell, mert mindig kétségtelenül tudható, hogy a 2 körte csemete közt eső alma mind egyféle, a 2 alma közé eső körte ismét egyféle s így, ha még arra is ügyelünk, hogy a különböző nemekben, a fajokat catalogusi számok szerint sorba nemesítsük, az ellenőrzés gyermekjáték s a zavar emberileg szólva lehetetlen.

C.

10 alma,	10 körte,	10 alma,	10 körte.
10 körte,	10 alma,	10 körte,	10 alma.
10 alma,	10 körte,	10 alma,	10 körte.
10 cseresznye,	10 szilva,	10 cseresznye,	10 szilva.
10 szilva,	10 cseresznye,	10 szilva,	10 cseresznye.
5 kajszin,	5 őszi,	5 kajszin,	5 őszi.
5 őszi,	5 kajszin,	5 őszi,	5 kajszin.

A C., azt hiszem jó fogalmat ad rendszeremről. Én tapasztalásból önkáromon tanulva ezt, ajánlom gazdátársimnak elfogadásra. Egyformán czélszerű ez kis és nagy iskolákban.

Nálunk, az erdélyi részekben, a tavaszi párosítást tartom legsikeresebb nemesítési módnak, még pedig nem hidegen folyó viasz és gyapotszállal, de rendes kerti viasszal bekent papír, vagy még inkább vászon szalagokkal. Ily módon neveltem igen szép őszi barack fákat is, az őszi barackot szilva alanyba párosítva.

A szemzés, melyet az őszi baracknál nem mellőzhetünk, nem alkalmazható nálunk, mint főnemesítési mód, mert száraz, szeles climánk miatt, igen röviden tart a biztos szemzés ideje s örülni kell, ha az alatt az ember az őszi barackkal s legfeljebb a többi csontárral elkészülhet. Ez elég kár, a szemzés adván a legszebb egyenes, erőteljes csemetékét.

A téli, kézbeni nemesítés — lehet ügytelenségem miatt — nálam mindig csak félig meddig sikerült.

A csemetéknek a faiskolábani idomítására nézve, általános tapasztalati szabálynak állíthatom fel:

a) a csemeték éves hajtásai mindig visszametszessenek

felényire. Csak így nevelhetünk zömök fákat, olyakat, melyek birják magukat és melyekhez kiültetéskor karó nem kell;

b) minden csemetét olyanná kell alakítani, a milyen — ügyszólván — maga lenni akar, pl. vétek és a fejlődést gátló nagy hiba, egy csemetéből, mely önkényt gulának indul, üstöt vagy magas tövű fát akarni nevelni, helyes csak az, elősegíteni, hogy minél szabályosabb gulává legyen, egymással súlyegyenben levő tagokkal;

c) általában legjobb nálunk a félmagas fa, mert a nyul nem eszi meg alsó ágait, mint a guláét és mert a szél nem töri oly könnyen össze, mint a magas tövűét, élete pedig hosszabb, mint a pujaatáé.

A fák ültetésére, tapasztalatom szerint, nálunk jobb az őszi, mert a téli hó olvadása jól beiszapolja a csemetét és megfogozását biztosítja, míg az általánosabban ajánlott tavaszi ültetésnél, a szelek hamar kiszáritják, még a költségesen beiszapoltpolt gyökereket is.

Ültetésnél szükséges a gyökereit és koronáját visszavágni a tövét, épen a szél ellen, betakarni rothadt polyva vagy más kurta trágyával, hogy óvja a kiszáradástól. Nagyobb fák derekát is jó bekötni molnával vagy zsákvászon ronggyal és azt nagy szárazságkor meg-meglocsolni.

A mi viszonyaink, a mi cselédeink közt, jobb rendes gyümölcsös kerteket ültetni, mint a dülök széleit ültetni be gyümölcsfákkal, melyek oly igen feldiszítenék a gazdaságot, ha így egyenként állva nem esnének mindig áldozatul a vandálistusnak.

A gyümölcsöst is legjobb északi vagy nyugoti oldalba ültetni a felosztani táblára, hogy mindig csak azt kelljen főként őrizni, melyben épen érik a gyümölcs. Az egy és ugyan azon fajú csemetéket pl. a pónyik vagy batullen almákat egymás mellé kell ültetni.

Szedés helyesen csak dupla létráról kézzel történhetik, a nagybani eladás legcélszerűbb módja, a gyümölcsöt szedés előtt a fán árusítani el.

Tisza László.

Miként kell kóstolni a bort?

A borbírálonak már születésétől finom és gyakorlat által még élesítendő érzékekkel szükséges birnia a borok különbözőféle fajainak és minőségének megkülönböztetésére és vannak is némelyek, kik bámulatos biztosságra és tökélyre képesek vinni ebbeli ügyességeket. A legjobb borismerők rendszeren mértékletes ivókból és nem a részegesekből kerülnek ki. A kóstolás előtt vagy a közben kerülni kell mindent, mi az illető érzékeket tompítja, vagy tulizgatja, vagy természetes hangulatukból kizavarja. Azért, ki bort akar kóstolni, nem szabad náthásnak lennie, a tobákolástól és dohányzástól vagy teljesen, vagy legalább a bírálat előtt mondjon le, ilyenkor kerülni szintén: az erősen sózott ételeket, füstölt húst, régi sajtot, avas vaját, minden savanyu, zsiros, olajos harapni valót, minden édes és nyálkás italt mint a tej, kávé, méz, dió sat. mert különben igen könnyen megcsúszik, hogy a jó bor rosznak és a hibás finomnak fog ízleni. Ez okból kínálják néha a bor eladók a

vevőt oly szívesen sós kenyérral, sajttal, fűszeres süteményekkel. A gyakorlott bíráló is néha hamisan itél, ha gyomra tele van jó ebéddel, vagy a tegnap este élvezett italoktól még ma is hevül. Biztosabb a bort mindig délelőtt kóstolni. Azt tartják, hogy tiszta időben élesebben itél az érzék, mint borongós esős napokon. Ha egymás végtiben többféle bor kóstolandó, akkor a gyöngébbeken és savanyukon kell kezdeni, mert az édesekre és szeszborokra amazok nem ízlenek. Minden kóstolás előtt kimossuk szájunkat vízzel vagy kitöröljük egy falat kenyérral, — mely sem édes sem savanyu ne legyen.

A pohár, melyből kóstolunk, tiszta színtelen üvegből és vékony legyen, használat előtt mindig kimosandó és kívül-belül szárazra törlendő, hogy a bor tisztaságát megfigyelhessük. A nagyon hideg bort nehezebb megítélni és azért az ilyet ismételve a szobában is megkóstoljuk.

A hordóból frissen huzott bor leginkább kiadja finomságát és illatát; kevés ideig a kézben tartva, míg habja eloszlott, színet és ízét nyugodtabban megítélhetjük. A pohárban átmelegedett bor jóságát már elvesztette. Izleléskor a bort vagy csappon eresztjük, vagy nagyon tiszta lopóval a hordó közepe tájáról szívjuk. A pohárba bizonyos magasságból eresztjük, hogy habozzék. Ezen hab képzése megfigyelésnek legelső tárgyát. Ha a hab sok apró légyöngyökből képződik és suhogás-szerű zajjal ismét gyorsan eltűnik: jele a tisztasággal rokon finomságnak. Míg a bor el nem habzott, a poharat orunkhoz emeljük, hogy ezen érzékkel is finomságát és egyuttal illatát megismerjük. Ha így is kielégített, átnézegetünk a poháron hosszában szelvényben, ha vajjon nem uszkálnak-e benne pelyhek vagy más tisztátalanságok? Legyen a szín zöldes, sárga, piros vagy bármilyen: a jó bor mindig tiszta és átlátszó. Szagja kellemes és erősítő benyomással birjon. Most következik az izelés. Nyelvünk hegye rendszerint a legérzékenyebb, míg a nyelvdeklő felőli részei a benyomásokat huzamosabban megtartják. A nyelv első felére vetünk most egy kevés bort, kevés ideig nyugodtan tartjuk, aztán mozgatva a nyelv hegyével a szájpaddáshoz nyomjuk és ott szédörzsöljük, hogy így a bornak illékony és szeszanyagait a szag érzéket belül is érinthessék. Miután ezen bort lenyeltük vagy kipöktük, ujjalag egy teljes kortyot veszünk, kevés ideig a nyelv hátsó részén tartjuk és azután lassan lenyeljük. Ezen kísérlet hatását éberem kell megfigyelni mindaddig, míg a bor a nyelven nyugszik és míg lenyeletett: hogy mily benyomást tett és e benyomás meddig tart. Ha megszűnik ezen benyomás, mihelyt a bor a gyomorba jutott, akkor gyöngének és szeszben szegénynek tartjuk. Jó szeszborok lenyelés után pár percig valami kellemes visszaemlékezést hagynak hátra. Ha a bor sullyal esik a pohárba, ha a betöltésnél semmi- vagy vastag léghólyagokból álló kevés habot képez és ezen hab tartósan megmarad, akkor a bor teste összetartóbb, nehézkes. A bor lehet vastag, nyulós, nehéz és mindezek gondos megfigyelést igényelnek. Meg kell ügyelni, hogy a pohár megdöntése és újbóli visszahelyezése után a bor gyorsan és egy tömegben siet-e vissza, vagy pedig lassan és elkülönített vastag csöppekben csúszik a pohár oldalán, ekkor már finom vékonysága gyanús. A bort továbbá csöppenként töltjük

a pohárból; ha a csöppek egészben hullanak alá, vagy épen tán czérnát eresztenek, tudjuk hogy a bor nyulós. Hogy többi sajátságairól teljesebb meggyőződést szerezhessünk, újból meg-nézzük, megszagoljuk, megizletjük, egy keveset tenyerünk közt szétdörzsölünk, vagy a poharat kezünkkel befedve megrázzuk és rögtön megszagoljuk, hogy így a rázás által fölszabadított anyagokat még könnyebben fölfedezhessük. Ha mindezek után sem nyerhettünk kielégítő fölvilágosítást, akkor ezen borból egy üveget megtöltünk és 1—2 napig középhőmérsékű helyen állani hagyjuk, ekkor ismét megnézzük hogy színe, illata, ize megváltozott-é? megtört-é, vagy az üveg fenekéü lerakodást képezett-é? Megjegyzendő még végül, hogy a tiszta jó bornak még egy kisszerű mámor után sem szabad szédülést, fejfájást vagy a testrészekben lankadtságot hátrahagyni.

Dr. Wolff Gyula.

A mesterséges legelőkről.

Statisztikai adatok szerint 1853. évben magyar országon és Erdélyben 8,470,000 kat hold legelő volt, 1870. évi kataszteri kimutatás szerint pedig csak 8,074,786 kat. hold, tehát 395,214 kat. holddal kevesebb. A természetes legelők ezen fogyatkozásának oka a változott gazdasági rendszerekben keresendő. Czélszerűbb takarmányozás, nyárbani istállón tartása a marhának egy részt, más részt a kalászos növények aránytalan természetésének tulajdonítható a természetes legelőknek feltörése is.

A természetes legelők feltörése azonban korán sincsen kárára az országnak és a gazdának, ha feltörésük által azok jobban lettek értékesítve. Jobban értékesíthetjük a legelő területet az által is, ha a természetes legelőket feltörjük és mesterséges legelőkké átalakítjuk. Ez által elérhetjük azt, hogy először nagyobb mennyiségű takarmányt nyerünk, másodsor módunkban áll oly gyepezetet előállítani, mely a tartott állatnemnek, talajnak és égálynak legjobban megfelel.

Szarvasmarha legelőnek különösen oly területek valók, a melyeken magasabb fü nő, ilyenek a nedvesebb völgyek és lapályok és ezek szarvasmarhák hizlalására is alkalmasak. A ténhén legelők ugyan szárazabb fekvésűek is lehetnek, de még is elég kövérek kell hogy legyenek.

Szarvasmarhák számára beállítandó mesterséges legelőkre, a talajt is tekintetbe véve, a következő fűkeverék használható:

Agyagos talajon.

Antoxantum odoratum	0. 5 kilo.
Avena flavescens	2. — „
Dactylis glomerata	1. 5 „
Festuca pratensis	1. 5 „
Lolium italicum	2. „
Lolium perenne	3. „
Phleum pratense	2. „
Poa pratensis	2. „
Trifolium pratense	1. „
Arrhenatherum avenaceum	2. „

Achillea millefolium	0. 5 kilo
Aleopecurus pratensis	3. „
Vicia cracca	1. „

Összesen 1 kat. holdra 22 kilo.

Televénytartalmas üde rétföldön.

Agrostis stolonifera	1. 5 kilo.
Aleopecurus pratensis	2. „
Antoxantum odoratum	0. 5 „
Arrhenatherum avenaceum	1. „
Avena flavescens	1. „
Dactylis glomerata	1. 5 „
Festuca pratensis	1. 5 „
Holcus lanatus	2. „
Lolium italicum	2. „
Lolium perenne	3. „
Phleum pratense	1. 5 „
Poa pratensis	2. „
Achillea millefolium	0. 5 „
Trifolium pratense	1. „
Trifolium repens	1. „

Összesen 1 kat. holdra 22 kilo.

Igen jó fűmagkeverék példái, tekintettel az állatnemre, talajra, a fel- és aljfüvek helyes arányára található Balázs Árpád keszthelyi m. kir. gazd. tanintézeti igazgató által kiadott rétmivelés és legelő kezelés alapvonalai című munkában.

Walter Lajos.

Hamútrágya és guano.

A hamu kitünő földjavító szer, különösen kötött, agyagos, nedves és hideg talajnál; befolyása nedves időjárásnál leghatalmasabb. Kaszállóinkra nézve kiválóan előnyös és még a füvek minőségét is megjavítja. A hamu a törökbuzára, pityókára és hüvelyes veteményekre is jó hatást gyakorol.

A hamút rendszerint kilúgozott állapotban szokták használni, egyfelől, mert így olcsóbb, másfelől, mert a nem lúgzott hamu, ha igen sokat hordanak a földre, vagy egyenetlenül terítik el, csakhamar kiégeti a növényeket. A kilúgozott hamúnak közepadaga holdanként 13 hectoliter; szabályként áll azonban, hogy minél nedvesebb és szivósabb a föld, annál többet lehet venni s minél szárazabb, annál kevesebbet. Lúgozatlan hamúból sokkal kisebb adag kell.

A hamút többnyire magában, ganéj nélkül használják. Azonban oly vidéken, hol értékét s használatát jobban ismerik, meggyőződtek, hogy a hamúnak ganéjjal való összevegyítése mindkettőnek hatását viszonyosan kétszeresíti és hogy az ilyen vegyíték a föld termékenységét különösen növeli.

Legközelebbi tapasztalatok bizonyítják, hogy a hamu alkalmazása így lesz legbiztosabb s egyszersmind legsikeresebb, ha abból compostot készítünk és pedig olyformán, hogy a keverék egyenlő részekben hamúból, ganéjból, növényi hulladékokból és jó földből vagy útkaparekból álljon.

A hamútrágyát nagyon egyenlően kell elteríteni s könnyedén leboronálni, vagy pedig csak a földszinén hagyni. Ka-

szálókra ős végén, szántókra közvetlen a vetés előtt vagy után hordandó ki.

A hamú álló vizes rétegeknek semmit sem használ.

Hamút minden községben nagyobb mennyiségben lehet összegyűjteni, rendes ára hectoliterenként 25—30 krajczár.

Minden pórtágyát, de különösen a guanót mindig cél-szerűbb két ízben hinteni a földre, t. i. a használandó mennyiség felét a vetés alkalmával, másik felét a növények kikélesé után. Ez utóbbit nem boronáljuk el, de mindig vagy eső előtt vagy eső közben szórjuk el.

Guanóból minden □öl területű helyre mintegy 1.2 deka-grammot adunk kaszálóknál s gyökernövényeknél és 1 deka-grammot a gabnaféléknél. Általában pedig arra figyelünk, hogy mindig inkább kevesebbet, mint többet adjunk, mert a sok mindig megárt.

Az árnyékszéktrágyát tisztán magára csakis törökbuza alá lesz célszerű használni. **Szentkirályi Árpád.**

Biztos szer a földi gilisztákat a virág cserepekben etpusztítani.

Erre nézve Scholcz gyógyszerész a következő szert ajánlja: midőn a cserepekben a föld megszáradt, öntözzük meg azt erősen oly vízzel, a melyben egy kevés aloë kivonat van feloldva, midőn a föld ismét megszáradt, újítsuk meg az öntözést és valamennyi giliszta elpusztul. Az aloë kivonat egy növénynek sem árt, sőt mint trágyaszer használ és minden gyógyszer-tárban kapható. Alkalmazása egyszerű: az aloë kivonatot a locsolóba töltjük, reá vizet öntünk és ezt pálczikával jól felke-verjük, mire rövid idő múlva felolvad. Egy liter vízre egy kés hegyi aloë kivonat elégséges, a növények leveleire tapadt oldat nem árt a leveleknek és tiszta vízzel ismét lemosható. Közönséges aloët használni nem célszerű, mert sok gyánta részeket tartalmaz; a locsolót tisztátalanná teszi és a vízben nem olvad, azon kívül sokkal több is kell ugyanazon eredmény elérésére, mint az aloë kivonatból. Az aloë kivonat gyantát nem tartalmaz és vízben könnyen oldódik, miért is előnyösebben használható. **W. L.**

Vajhamisítás.

A göttingai kerületi törvényszék a múlt évben egy jó módu paraszt feleségét, mivel burgonyával kevert vaját árult, három hónapi börtönre, vagy 150 forint pénzbírságra, polgári jogainak egy évi elvesztésére s a perköltségek viselésére ítélte. Ajánljuk ezen esetet hatóságaink figyelmébe. Tanúságot merithetnek ebből arra nézve, miként lehet elejét venni azon bajoknak, melyekben mi már nyakig úszunk.

—a.

Könyvismertetés.

Az időjárástan alapvonalai gyakorlati mezőgazdák és gazdasági tanintézetek tanulói számára írta Dr. Masch A. a magyar óvári kir. gazdasági akadémia igazgatója.

Az eredeti második kiadás után fordította Székely Mihály akadémiai tanár. Ára 1 frt 50 kr. E munkatárgyalja: 1. a légkör physikai és chemiai tulajdonságait. 2. a hő viszonyokat a légkörben és a föld színén. 3. a szeleket. 4. a légköri nedves-séget. 5. a légnomást. 6. a villamos tüneményeket. 7. a fény tüneményeket. 8. az időjárás előjeleit. — A függelékben a meteorológiai figyelő állomásokról és azok hálózatairól történik megemlékezés. E munka lefordítására a szerzőt a mint az előszóban mondja két ok ösztönözte. Egyik az, hogy a könyvecske szűk keretében összevontan bentfoglaltatik mind az és nem több, — a mit a légtünnettani jelenségek megfejtésére és az időjárás mindennapi tüneteinek helyes megítélésére okvetlen tudnunk kell. Másik ok pedig azon tudat volt, hogy a könyvecske lefordításával oly munkát ültessen át nyelvünkre, melynek gyakorlati értékü részeit érdemes szerzője hosszú évek során át épen hazai viszonyaink között szerzett tapasztalatai alapján írta meg és mely munkát az időszaki sajtó is igen kedvezően fogadott. Ezen 9 ivre terjedő munka fordításáról csak kedvezően nyilatkozhatunk: hű fordítás, kifőrgástan irálymód, csinos kiállítás és olcsó ára ajánlatossá teszik a munkát.

Közmondása vált, hogy az idő a legjobb gazda, de noha az időjárást uralni nem vagyunk képesek, még is ha ismerjük a légköri viszonyokat és tudomásával birunk annak, hogy ezen viszonyok minő okbeli összefüggésben vannak a szerves és szervetlen természetben előforduló jelenségekkel, ez képessé tesz bennünket a jelen időjárásból a legközelebb bekövetkezőre némely következtetéseket vonni, de már az által is nem kis előnyöket képes magának biztosítani a gazda, ha teljesíthető munkáival lehetőleg az időjáráshoz alkalmazkodik.

A munka „Székely Mihály Budapest, m. k. pénzügyminis-terium“ czim alatt megrendelhető. Ára: 1 frt 50 kr. **W. L.**

A kolozsvári Gergelynapi vásár

e hó 10, 11 és 12-kén lett megtartva. Ezen vásár rendesen rosz időtől szokott kisérve lenni s ez évben sem szenvedett kivételt; Gergely pápa már 9-én estve megrázta a szakállát, a hó azonban nem volt tartós, 10-én délben már sárrá változott és miután a marhavásárnak kijelölt tér kavicsolva nincsen, a marhák közti járás ha nem is élet-, de lábbereszteség veszélyével járt. Hogy marhatenyésztésünkkel nem előre, hanem hátrafelé megyünk, ezt vásárainkon leginkább tapasztalhatjuk; a czimeres ökörnek csak hire van már nálunk; az árak azonban és ez a gazda szerencséje, még mindig fenntartják magukat. Eladott mindössze 1652 darab állat, ideértve a lovakat is; ezen összegből körülbelől 1600 darab, vagy még ennél is több esik a szarvasmarhára, a többi a lovakra. A bivalok családját mindössze 10 darab bivalókök képviselte. Szép ökörnek párja 360—380 frt, közepesnek 260—320, selejte-ebbnek 220—250 frton kelt. Két és egy éves ökör borju nem sok volt. Tehén nagyobb számmal lett behajtvá, de még nehezebb lett volna szép teheneket, mint ökröket venni. Ára a jobb teheneknek 70—100, gyengébbnek 50—70 frt volt darabonként. Üsző borju nagyon kevés volt és a mi volt, többnyire rosz volt, párja 40—50 frton kelt. A lóvásár Kolozsvárt az utolsó években általában gyengének mondható, a jelenlegi vásár sem volt ugyan nagyon látogatott, de mégis több jó és fiatal ló volt ki-állitva, mint a múlt év vásárain. Ára egy pár legjobb hámos,

lónak 500—800 forint, közepesnek 200—300, gyengének 100—180 frt. Hátas lovaknak darabja 200—300 frt. Legnagyobb baj, hogy a lovaknak csaknem semmi vevőjük nem volt. Gabona részint a roszt időjárás (12-én csaknem egész nap havazott), részint a járhatatlan utak miatt igen kevés lett beszállítva úgy, hogy az egész behozott gabona mennyisége alig 200 hektoliterre tehető. Ára a múlt hetekhez képest valamivel emelkedett, mi hihetőleg csakis a roszt utaknak tulajdonítható. Általában véve a vásár nagyon gyengének volt mondható.

—r.—s.

Egyleti mozgalmak.

Felhívás.

Miután az összehasonlító borkóstolásra beküldendő rajnai riesling és veres borok határideje még folyó martius 1-én lejárt, mindaddig azonban csak 37 féle bor érkezett be, mely az elérni óhajtott eredmény biztosítására nagyon is kevés — az ügy érdekében újból és sürgősen kéretnek fel a t. termelők, hogy boraikat haladéknélküli „Az erdélyi pinczegyletnek Kolozsvárt” czimezve beküldeni ne terheltesse nek.

Kelt az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1877. martius 12-én tartott üléséből.

Br. Huszár Sándor,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Választmányi ülés 1877 martius 12-én.

90. A február 17-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Gr. Mikes Miklós, Walter Lajos és Tompa Károly tagtársak kérelmek fel. Miután pedig aprilhó első hétfője ezuttal husvét hétfőre esik, a jövő ülés mely napon való megtartása iránt az elnökség fog intézkedni.

91. A februárhavi pénztári jelentés, mely 3020 frt 71 kr. bevételt és 2257 frt 30 kr. kiadást mutat fel, — tudomásul szolgál.

92. Magyar földhitelintézet tudatja, hogy 31.300 frtnyi papirt elküldött, — alelnök úr által a pénztár trezorjában elhelyeztetett, a kulcs pedig nála visszatartva lett.

94. Torda aranyosi gazdasági egylet 24 sz. alatt évdijas kötelezvényét aláírva beküldi, — pénztárhoz tétetett át.

95. Ministerium 3592 sz. alatt Mahler Gyula bécsi vállalkozónak a dynamit robbantásokról érkező füzetét küldi meg, — köszönettel könyvtárra helyeztetett.

96. Lovag Mayersbach Emil borászati állomás elnyeréséért folyamodik, — miután ily állomással az egylet nem rendelkezik, folyamodónak kérése nem teljesíthető.

99. Szebenmegyei főispán Wächter Frigyes 122 sz. alatt a birtokállományi kérdőíveket kitöltve beküldi, — köszönettel fogadtatván, feldolgozás végett egyleti titkárnak adatkak át.

100. Ministerium 3486 sz. alatt megküldi az egyiptomi löjárvány ügyében a törvényhatóságokhoz intézett rendelet másolatát, — miután egyletünk ezen ügygyel még múlt évi octobérhó elején tüzetesen foglalkozott és azt a nmgü ministe-

riumnak is magas figyelmébe ajánlotta, — tudomásul szolgál.

101. M. kir. lottoigazgatóság 671 sz. alatt tudatja, hogy a szándékolt gazdasági sorsjáték illetékmentessége iránt csak akkor lehet intézkedni, ha a megállapított terv minden részletevel együtt tudomására jut, — annak idején be fog terjesztetni.

103. Aradi kereskedelmi és iparkamara az april 15—17-éig tartandó arad-hegyaljai borvásárra hiv meg, — tudomásul szolgál.

104. Előfizetési felhívás Molnár Lajos „Haladó gazda” czimű lapjára, — az előfizetés az egylet részéről meg fog történni.

105. Székely Mihály, volt akadémiai tanár és egyleti tag: „Az időjárásban alapvonalai” czimű munkáját az egyleti könyvtár számára megküldi, — köszönettel fogadtatott.

106. Egyleti titkár bemutatja a czukorrépa termelési kísérletek mikénti foganatosításáról szóló tervezetet, — ezen ügynek végleges elhatározására Gr. Schweinitz Gyula, Gr. Mikes Miklós, Vörös Sándor, Walter Lajos és a titkár személyeikben bizottság küldetik ki.

107. Egyleti titkár jelentése a párisi világiállítást ügyében tartott enquéteről, — tudomásul szolgálván, a 85 frt uti költség utalványoztatott.

108. Egyleti titkár jelenti, hogy sajtos Dorr János nagyobb mennyiségű juhtejet, később pedig tehéntejet óhajt sajt-készítés céljából naponta feldolgozásra beszerezni, — választmány az ajánlatot főként a juhtej értékesítése szempontjából felette fontosnak tartván, utasítja titkárt, hogy a különben is cantióképes vállalkozónak lehetőleg kezére járva, az ügy mikénti fejlődését a választmánnyal koronként tudassa.

109. Alsó zsuki gazdatiszt Kovács József évdijas tagul jelentkezik, — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

110. Egyleti titkár jelenti, hogy az összehasonlító borkóstolásra eddig 24 féle riesling és 13 féle piros bor érkezett be és a kóstolás mikénti megtartására nézve intézkedéseket kér, — határozatott, hogy a termelők boraik azonnali beküldésére újból is felkérressenek, a borok szesz és savtartalmának meghatározására pedig kolozs-monostori vegytanár, Tuba Lajos, kéressék fel. Maga a kóstolás aprilhó 3-án, husvét harmadnapján fogja kezdetét venni, a módzatok tüzetes megállapítása a borászati szakosztályra bízott.

111. Egyleti titkár jelenti, hogy a szőlészeti pályadij aláíróinál még 18 frt és 8 drb arany van künn és újabbi megsürgetést kér, — a sürgetés elhatározatott.

112. Egyleti titkár jelenti, hogy az új kertész Krézsek István megérkezett és annak két példányban kiállított és egyleti elnök által aláirt szegődségi levelet bemutatja, — tudomásul szolgálván, az új kertész munkába állítása iránt alelnök Szabó József fog intézkedni. A szegődségi levelek — az egyleti pecséttel megerősítettven — egyike levéltárra tétetik, másika a kertésznek kiadatik.

113. Dr. Lekisch Antal jelentése a bécsi gazdasági egylet martius 6-án tartott közgyűléséről, — tudomásul szolgál.

Felszólítás a t. cz. gazdaközönséghez!

Alólírott tisztelettel felkórek mindenkit, a kinek gazdasági magvai, u. m. luczerna, jóher, muhar, búkköny, lenmag, lencse, borsó, kerti vagy mezei paszuly, mák, kanadai zab, kendermag vagy bármiféle más gazdasági magvai eladók, vagy pedig eladás végett bizományba adandók volnaak, méltóztassanak engem személyesen felkeresni, vagy minta beküldése mellett levélben értesíteni.

(9) 8-12 **CSIKY IMRE**, fűszer-, mag- és ásványvíz-kereskedő. Kolozsvártt.

(19) **Gyümölcsfa** 3-4
és szőlővenyige eladás.

A zámi jószágigazgatóságnál van több ezerre menő nemes gyümölcsfa és sima és gyökeres szőlővenyige eladandó. Részletes árjegyzék kívánatra bérmentesen megküldetik.

A zámi jószágigazgatóság,
Erdélyben.

Jelzálogkölcsonöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett nem tehermentes földbirtokra 1000 frttól a legmagasabb összegig 5 1/2 és 6% kamat mellett torlesztésre, rövid idő alatt és 5000 frton felülieket még előnyösebb módokzatok mellett gyorsan eszközöl, bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

a hatóságilag engedélyezett általános
„Ipar és keskedelmi ügynöki iroda“
Kolozsvártt, párisuteza, 19. sz. saját ház.

(3) (6-26) **„Ipar és keskedelmi ügynöki iroda“**
Erdélyben.
(Értekezhetni személyesen vagy posta útján naponta d. u. 1-4 óráig)

TAUFFER FERENCZ
magkereskedő Kolozsvártt,
ajánl vetőmagul:

hópehely, fehér rózsa, Extra Early Vermont és Early Rose burgonyákat, valódi oberndörffi sárga takarmány répa magot, melyből kívánatra mintául répákkal szolgállok, továbbá nagy választékú gazdasági, kerti és virágmagvakat, **Pignoletto** törökbúzáat, Saynor- és Cook-féle angol kertész késeket és ásókat.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve szolgáltatnak ki.

(1.)

(11-52)

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	alegy buza	rozs	árpa	zab	törökbúza	széna	szalma	tüzifa	marhahus
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	febr. 6.	950	850	460	—	230	325	280	110	320	28
Brassó	mart. 9.	980	785	335	415	285	410	220	100	360	36
Csik-Szereda	febr. 28.	1000	825	650	500	250	500	400	180	125	24
Décs	mart. 13.	900	840	520	—	225	300	520	150	200	32
Déva	mart. 2.	925	825	780	520	740	540	500	200	220	32
Erzsébetváros	mart. 10.	800	630	580	—	320	375	320	140	300	36
Fogarás	dec. 14.	775	670	450	450	200	425	140	30	—	24
G.-Fehérvár	mart. 10.	876	676	620	—	360	376	350	170	300	36
Gy.-Sz.-Miklós	mart. 10.	900	650	575	550	275	475	125	20	—	28
Kolozsvár	mart. 15.	1000	—	580	—	340	400	280	170	360	38
M.-Vásárhely	mart. 8.	850	570	550	270	200	330	260	60	380	34
Naszód	mart. 8.	1065	915	800	300	230	400	200	80	250	32
Nagy-Enyed	mart. 8.	900	725	575	—	280	375	330	120	235	36
N.-Szoban	mart. 13.	900	760	630	500	300	400	160	110	350	38
Segesvár	mart. 8.	820	670	600	—	240	400	140	80	200	36
S.-Sz.-György	mart. 5.	930	890	610	420	270	460	230	120	500	28
Szamosújvár	mart. 12.	885	585	590	—	255	390	350	75	500	32
Sz.-Régen	mart. 8.	850	645	605	350	260	370	300	130	260	34
Sz.-Udvartóhely	mart. 7.	900	700	650	—	250	450	250	50	200	36
Torda	mart. 10.	1125	900	600	600	300	360	360	40	300	34
V.-Hunyad	febr. 10.	800	600	540	—	250	480	200	100	300	36

Melléletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetés szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	szeri hirdetésnél										
	1	1-3	4-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
	f o r i n t										
10/16 v. egész oldal	12	33	64	120	170	216	260	290	320	360	
8/16 v. fél „	6	17	32	60	90	110	130	150	160	180	
4/16 v. negyed „	4	9	16	30	45	55	65	75	80	90	
2/16 v. nyolczad oldal	3	5	9	16	24	30	35	40	45	50	
1/16 v. tizenhatod „	2	3	5	9	15	18	20	23	25	27	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészen emedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.